

KUR'AN-I KERİM DERSİ 6. SINIF 1. ÜNİTE ÖZETİ

I- KURAN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA

1. Kur'an-ı Kerim'i Doğru ve Güzel Okumanın Önemi

Kur'an-ı Kerim sözlerin en üstünü ve en güzeli olan Allah kelimeleridir. Onu öğrenen ve öğreten de insanların en hayırlısıdır. Kur'an Arapça gönderilmiştir, fakat mesajı tüm insanlığadır. Nasıl ki ibadetlerimizi güzel bir şekilde yerine yetirmemiz gerekiyorsa, bir ibadet olan Kur'an okumayı da güzel bir şekilde yapmalıyız. Kur'an, layığıyla okunduğunda inanmayanları dahi etkileyen bir kitaptır. Mesajın güzelliğini anlamak ve onu anlatmak için Kur'an'ı güzel okumak gerekmektedir. Yüce Allah der ki: "Kur'an'ı güzel bir şekilde oku!" (Müzzemmil Suresi 4)

2- Tecvid Nedir?

Sözlükte bir şeyi güzel yapmak ve süslemek anlamına gelen tecvid, Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okuma kurallarını içeren bir ilimdir. Bu ilmin konusu, Kur'an-ı Kerim'in harfleridir. Tecvid, Kur'an'ı, onu oluşturan harflerin çıkış yerlerine (mahreç) ve özelliklerine dikkat ederek, layığıyla okumaktır. Kur'an Allah katında lafız ve manasıyla inmiştir; bu şekilde okumak ise lafız ve manasını bozmadan okumayı sağlar. Tecvid kurallarına uygun okunduğunda Kur'an'ın kendine özgü bir ses uyumu vardır. Bir şiirin kafiyeli olması gibi, güzel bir ses benzerliği oluşur. Fakat tecvidli okunmazsa bu uyum kaybolur.

II- KURAN'IN MESAJINI ANLIYORUM

1. Kur'an Kıssaları Öğreniyorum: Hz. İbrahim, Hz. İsmail, Hz. İshak

Hz. İbrahim yaşadığı dönem, Irak ve çevresinde Kral Nemrud'un hüküm sürdüğü yıllardır. Babil medeniyetinde insanlar Allah'a inanmaz puta taparlardı. Gençliğinde çok yumuşak huylu ve putlara hiç tapmayan biriydi. Yaratıcısının aramak için güneşe, aya, yıldızlara baktı. Gelip geçici varlıkların tanrı olamayacağını düşündü. İnsanlara aciz putlara tapmanın anlamsız olduğunu anlatmaya çalıştı. Bir gün tapınaktaki putların hepsini yıkıp, en büyük putu bıraktı. İnsanlar şenlik gününde gelip putların o durumunu görünce "Bunu tanrılarımıza kim yaptı?..." Bunu Hz. İbrahim'e sorduklarında en büyük puta sormalarını istedi. Hz. İbrahim'i ateşe attılar. Fakat Allah'ın emriyle o ateş, Hz. İbrahim için bir serinlik oluverdi. Bu mucizeye rağmen kimse inanmadı, içlerinden Hz. İbrahim'in yeğeni olan bir genç kimse, Hz. Lut iman etti. Hz. İbrahim, eşi ve yeğeniyle beraber Şam bölgesine ulaştı. Allah onu zalim kavminden kurtarıp, onu evlat ve torunlarla müjdeledi.

Hz. İbrahim yaşlanmasına karşın çocuğu olmamıştı. Allah'a dua etmesinin neticesinde Hz. İsmail ve Hz. İshak'ı bağışladı. Bir gün Hz. İbrahim Hz. Hacer'e yol hazırlığı yapmasını söyledi. Hz. İsmail henüz küçüktü. Hz. Hacer çölde yalnız kaldığında su arayışına girişti. Bunu için Merve ve Safa tepeleri arasında gidip geldi, döndüğünde Hz. İsmail yanında bir su kaynağı gördü. Bu zezem suyuydu. Hz. İsmail büyümeye başladı. Hz. İbrahim Allah'a verdiği sözünü uykusunda hatırladı ve bunu Hz. İsmail'e söyledi. Hz. İsmail büyük bir teslimiyet gösterdi. Kurban etmek üzere yola koyuldular. Allah Hz. İbrahim'in sözüne bağlılığını gördüğünde Hz. İsmail'in yerine kurban edilmek üzere bir koç gönderdi. Hz. İsmail büyüdüğünde Allah Kabe inşasını

emretti. Hz. İbrahim ođluyla beraber bu emri yerine getirdi.

Hz. İbrahim çocuğu olmadığı için eği Hz. Sare'nin rızası ile Hz. Hacer ile evlendi.

Allah Hz. Sare'ye Hz. İshak ve Hz. Yakub müjdelendi. Müjdelendiđi gibi oldu ve Hz.

İshak dünyaya geldi. Hz. İshak, Hz. Yakub'un babası ve Hz. Yusuf'un dedesi oldu.

Hayatı Allah'a kulluk etmekle geçen Hz. İshak, bir gün bu dünyadan ayrıldı ve Filistin topraklarına defnedildi.

2. Sureleri Tanıyorum: Alak, Müzzemmil ve Müddessir Sureleri

Alak suresi, Mekke'de inmiştir. İlk beş ayet ilk inen ayetlerdir. Devamı da Hz.

Peygamber'in açıktan ibadet yaptığı dönemde indirilmiştir. İnsana, kendisin yaratan ve ona bilmediğini öğreten Allah'ın adıyla okumasını emredilir. Kendini yeterli ve üstün gören, Alah'a karşı nankör olan insanların cezalandırılacağını belirtir. İbadet ve itaatle Allah'a yaklaşılmamasını emreder.

Müzzemmil Suresi, adını "örtünüp bürünen" anlamından almıştır. Hz. Peygamber ilk vahyi aldığında, bunu etkisiyle eve gidip, eşinden kendisini örtmesini istemiştir. Bu yüzden Allah "Ey örtüsüne bürünen" hitabıyla seslenmiştir. Sure, gece namaz kılmak, Kur'an'ı güzel okumak ve Kur'an'la meşgul olmayı içerir.

Müddessir Suresi, "bürünüp sarınan" anlamından almıştır. Sure, Hz. Peygamber'in dini tebliğ görevi, inkârcıların uyarılması ve bu konuda karşılaşıcağı sıkıntılara katlanması emredilmiştir. Kıyamet günü sıkıntılarında bahsetmiştir.

3. Kur'an'dan Dualar Öğreniyorum: Taha 114

Dua, sahip olduğumuz en büyük hazinedir. Bizi rahatlatan, yalnızlıktan kurtaran, hayata tutunduran en büyük nimettir. Yanı başında her an kendisini görüp gözetten bir Yüce Yaratıcı'nın varlığını hissetmek, inanan insanın en büyük dayanağı ve tesellisidir. Kur'an'a göre insanları diğerlerinden ayıran, kula Allah katında saygınlık kazandıran özelliklerden birisi de duadır, Allah'a yöneliştir. Bu konuyla ilgili Furkan suresinin 77. ayetinde şöyle buyrulur: "(Ey Muhammed!) De ki: Duanız olmasa Rabbim size ne diye değer versin!" Duamız, yalvarıpyakarmamız, ibadet hayatımız, yani en genel ifadesiyle kulluğumuz yoksa Allah katında özel bir muamele görmeyi beklemeye de hakkımız kalmamış oluyor.

Dua, Kur'an'ın değindiği en temel konulardan biridir. Dua bir çağrıdır, sesleniştir, Allah'a halimizi arz etmektir. Allah'a bağlılıktır, teslimiyettir. Onu anmak ve yüceltmektir.

Kur'an, bize dua hakkında çok önemli mesajlar verir. Meselâ kime ve nasıl dua edileceğini anlatır. İçtenlikle ve uygun bir ses tonuyla sabah-akşam dua etmeyi tavsiye eder. Bunu ifade eden ayetlerden birkaçı şöyledir:

"Rabbimize alçak gönüllülükle ve için için dua edin. Çünkü O, haddi aşanları sevmez."97

"Rabbini, içinden yalvararak ve korkarak, yüksek olmayan bir sesle sabah-akşam zikret ve gafillerden olma!"

Allah'ın Hz. Peygamber'e Kur'an'ı indirirken öğrettiği dua:

"Hükmü her yerde geçerli gerçek hükümdar olan Allah yücedir. (Ey Muhammed) Kur'an sana vahyedilirken, vahiy bitmeden önce (unutma korkusu ile) Kur'an'ı okumada acele etme; 'Rabbim benim ilmimi arttır' de."

4. Kur'an Kavramlarını Öğreniyorum: Dua, Zikir, Tesbih, Secde

Dua, sözlükte çağırarak, seslenmek, yakarış anlamına gelir. Dua, Allah'a seslenmek yoluyla O'na olan bağlılığın ve teslimiyetin bir göstergesidir.

Zikir, sözlükte anlamak, hatırlamak anlamına gelir. Allah'ın yüceliğini güzel isimleriyle dile getirmek demektir.

Tesbih, Kur'an'da "SübhaneAllah" demek ve "namaz kılmak" anlamlarına gelmektedir. Allah'ı eksik, noksan sıfatlardan uzak tutmak, arındırmaktır.

Secde, sözlükte itaat ve tevazu içinde eğilmek, boyun eğmek, yere kapanmak anlamlarına gelir. Dini kavram olarak Allah'a boyun eğmek ve O'na kulluk etmek demektir.

Kıraat: Namazda Kur'an'dan kolayımıza geleni (bir miktar) okumak.

Tertil, Kur'an'ın açık ve düzgün bir şekilde, tane tane ve yavaş yavaş, mânası üzerinde düşünerek okunması.

Tilâvet: Kur'an'ın güzel bir ses ve tarzla okunması.

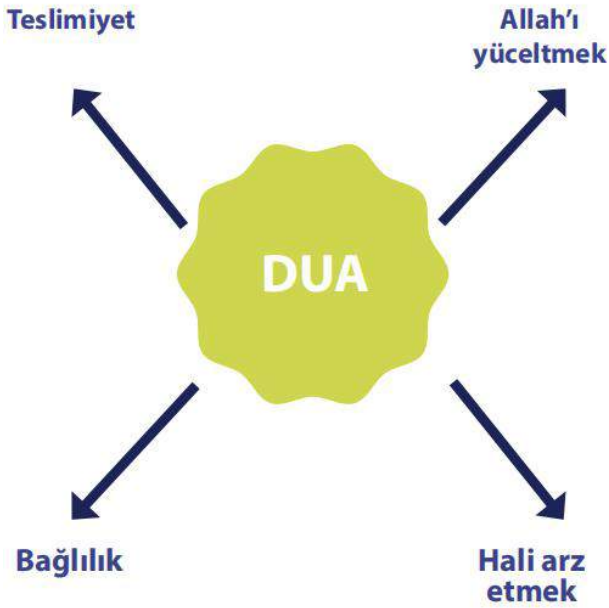
Mahreç: Harflerin çıkış yerleridir. Harfler 3 ana bölgeden çıkar. Kur'an'ı doğru ve güzel okumanın ilk adımı, harflerin çıkış yerlerine ve kalın, ince ya da peltek gibi özelliklerine uygun olarak telaffuz edilmesi.

Tecvid: Kur'an-ı Kerim'i mahreçlere ve harflerin özelliklerine dikkat ederek doğru ve güzel okuma kurallarını içeren bir ilim.

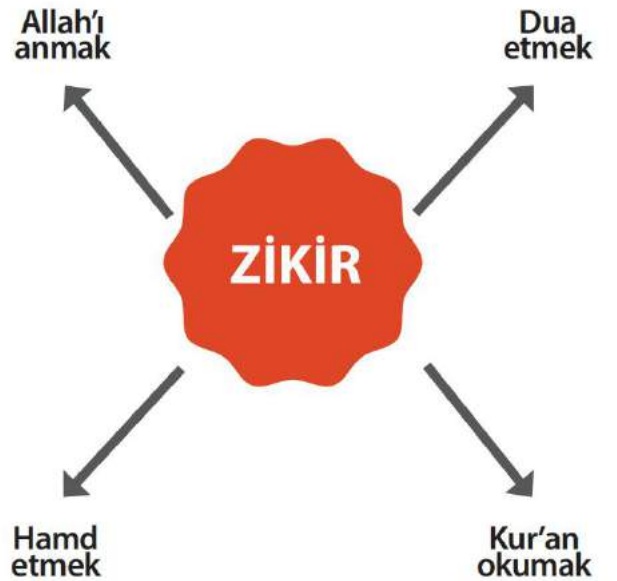
Dar'ul- Kurra: Kur'an okuma yöntem ve usüllerinin öğretildiği yer.

Teheccüd: Gecenin bir bölümünde kalkılıp en az iki rekat şeklinde kılınan ve gece namazı olarak bilinen nafile bir namaz.

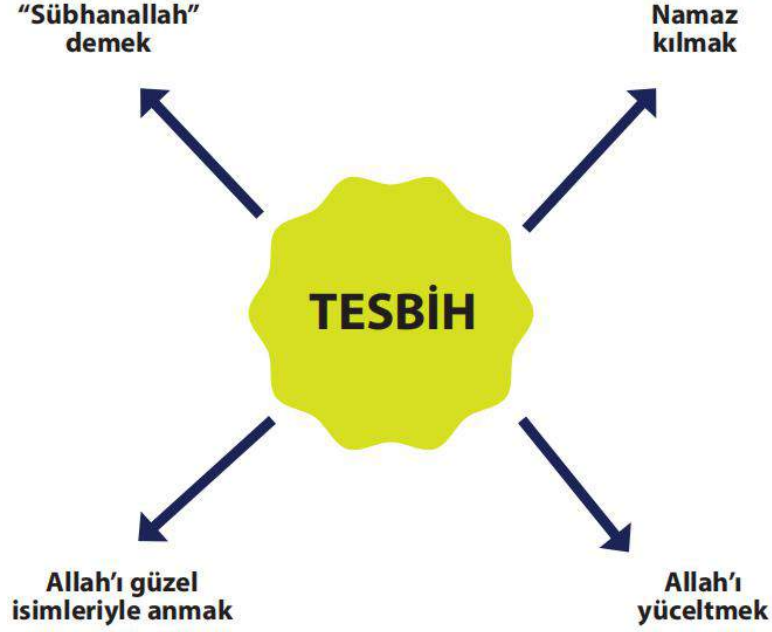
DUA:

ZİKİR:

TESBİH:

Sure Tanıyorum

Alak Suresi

Alak suresi, Kur’an’ın 96. suresidir. Adını ikinci ayetinde geçen “alak” kelimesinden alır. İlk kelimesi “oku!” anlamındaki “ikra” olduğu için, sureye “ikra” suresi de denir. Mekke’de indirilmiş olup ondokuz ayet-i kerimeden oluşur. Bu sure, iki kısımdan oluşur. İlk beş ayeti Kur’an’ın ilk inen ayetleridir. 6. ayetle birlikte başlayan ikinci kısım ise yine İslam’ın ilk yıllarında Rasûlullah’ın (s.a.v.)n Kâbe’de açıktan namaz kılmaya yeni başladığı dönemde indirilmiştir. İndirildiği dönemde Ebû Cehil de Peygamberimizin Kabe’de namaz kılmasını engellemeye çalışıyordu. Surede bu olaya da dikkat çekilmektedir. Bu surede Hz. Peygamber’e (s.a.v.) ve ona ümmet olanlara, insanı yaratıp ona bilmediği şeyleri öğreten Allah’ın (c.c.) adıyla okuma emredilir. Kendini yeterli, her şeyin üzerinde görüp, âcizliğini unutarak Allah’a karşı nankörlükte bulunan azgın insanların cezalandırılacağı vurgulanır. İbadet ve itaat ile Allah’a (c.c.) yaklaşılması emriyle sure son bulur.

Alak Suresi 1–5. Ayetler:

Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla...

“1-Yaratan Rabbinin adıyla oku

2-O, insanı bir “alak”tan (embriyo) yarattı.

3-Oku! Rabbin en yücedir.

4-Kalemle (yazmayı) öğreten O’dur.

5-O, insana bilmediklerini öğretmiştir.”

İslam'ın ilk emri "Oku"dur. Ancak bu okumanın şekli de hemen ardından ifade edilmektedir. Bu okuma, bizi yaratan Allah'ın adıyla başlamalıdır. Bu yüzden Kur'an-ı Kerim okunurken de hayırlı her işe başlarken de besmele çekilir. Bu ayete uymaya çalışan bir kişi aynı zamanda, başında besmele çekmeye utanacağı kötü davranışlardan da işlerden de uzak durmalıdır. Allah cömerttir ve her konuda olduğu gibi insanlara bilmediklerini öğrenme konusunda da yardım eder. Okumanın yanında insan medeniyetinin gelişmesini sağlayan en önemli unsurlardan olan yazıyı da bize o öğretmiştir. Bizlere yaratılışımız ve dünyaya gelişimizle ilgili bilgi vermiştir.

"Alak" Kelimesi ve İnsanın Yaratılışı

Bu ayetlerde evrendeki her şeyi yaratanın Allah (c.c.) olduğu belirtildikten sonra, insanın nasıl yaratıldığı ifade ediliyor. Allah'ın, insanı yaratmasındaki kudret ve hikmetine dikkat çekilmiş oluyor.

"Alak", çok anlamlı bir kelimedir. "Aleka"nın çoğuludur. Asıl anlamı yapışıp ilişmektir. Yapışma, asılı olma, sevgi, alaka, pıhtılaşmış kan gibi değişik anlamları vardır. Kelimenin ilgi, sevgi anlamı da göz önünde bulundurulursa insanın, Allah'ın sevgi ve şefkatiyle yaratıldığı, hamuruna sevgi ve şefkat konulduğu anlaşılır.

"Alak" kelimesini "embriyo" olarak anlamak da mümkündür. Embriyo hali, insanın anne karnındaki yaratılış evrelerinden biridir. Bundan sonra et şeklini alıp küçük bir canlı (cenin) olana dek diğer aşamalardan geçen varlık, nihayet insan olarak son şekline kavuşacaktır.

Kur'an'ın Hac suresinde, öldükten sonra dirilişi inkar edenler uyarılarak insanın yaratılış aşamaları şöyle anlatılır:

"Ey insanlar! Eğer yeniden dirilmekten şüpheye iseniz, şunu bilin ki biz sizi topraktan, sonra nutfeden (spermden), sonra alekadan (aşılanmış yumurta / embriyodan) sonra (uzuvları) belli belirsiz canlı bir et parçasından (organları zamanla oluşan ceninden) yarattık ki size (ne olduğunuzu) açıklamış olalım. Dilediğimizi belli bir süreye kadar rahimlerde bekletiriz. Sonra sizi bir bebek olarak dışarı çıkarırız..."

3, 4 ve 5. ayetlerde basit bir sıvıdan yaratılan insana Allah (c.c.), ilim vererek onu mahlûkatın (yaratılmışların) en yüksek mertebesine çıkarmıştır ki bu, Allah'ın en büyük lütfudur. İnsana sadece ilim değil, kalem kullanmayı da öğreterek insanın sahip olduğu ilmi büyük çapta yaymasını, bu yolla ilerlemesini ve öğrendiklerini sonraki nesiller için muhafaza etmesini de sağlamıştır. Aksi takdirde ilerleme, okumanın devamlılığı ve ilmin kalıcılığı gerçekleşmezdi.

Bu ayetlere göre insan, aslında bilgisiz bir varlıktı. Ancak Allah'ın (c.c.) ihsânı sayesinde o, ilim sahibi oldu. Ayetü'l-Kürsî'deki **"Onun ilminden ancak, kendisinin dilediği kadarından başka bir şey elde edemezler."** ifadesi bunu gösterir.

NOT :

Alak Suresi'nin vermiş olduğu mesajları şöyle özetleyebiliriz:

1- İslâm'ın ilk emrinin yer aldığı bu sure, okumanın, ilim tahsilinin gereğini ve üstünlüğünü ortaya koyar. Kur'an'a göre Allah'tan (c.c.) hakkıyla ancak ilim sahibi kimseler saygıyla korkarlar. Peygamberimiz (s.a.v.) de ilim öğrenmenin her müslüman için gerekli olduğunu ifade etmiştir.

2-İnsan, değersiz bir sudan yaratılmış olduğu halde, çoğu zaman bunu unutmakta ve yaratıcısına karşı nankör bir tavır takınmaktadır. Sure bize Rabbimize olan görevlerimizi yerine getirmemizi, ona şükrederek, sahip olduğumuz nimetlerin kıymetini bilmemizi tavsiye etmektedir.

3-Allah Teâlâ cömerttir, kerem ve ihsan sahiplerinin en üstünüdür. Her şeyi yaratan, sahip olduğu şeyleri kullara armağan eden odur. İnsana bilmediklerini öğreten ve öğrendiklerini saklayıp sonraki nesillere aktarması amacıyla kalem kullanmayı lutfeden de odur.

4-İnsan, zengin olup biraz konfor gördüğünde saygısız tavırlar içine girebilmekte, yolunu şaşırarak Allah'a ve onun dînini yaşamaya çalışanlara sataşım hakaret edebilmektedir. Oysa gerçek değer, mal ve makam ile değil, takvâ (Allah'a saygı ile boyun eğip O'nun büyüklüğünden çekinme) ile dir.

5-Allah, kendi yolunda olan kimseleri koruyup gözetir. O'na, peygamberine, kitabına ya da dînin simgelerinden birine saldıran kimseler, cezalarını gerektiği şekilde mutlaka bulurlar. Meselâ, Fîl suresinde geçtiği üzere Kâbe'yi yıkmaya gelenler, küçük kuşlarla helak edilmişlerdir. Rasûlullah'a (a.s.) sıkıntı veren Ebû Cehil de yaptıklarının cezasını çekecektir.